

บทที่ 7

สรุป

พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 เป็นบทบัญญัติที่มีผลบังคับใช้กับการรณรงค์การรณรงค์กับสังคมไทยในปัจจุบัน โดยความตื่นตัวเรื่องสิทธิการตายเป็นรากฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การยอมรับการกระทำการรณรงค์ในสังคมไทยเช่นเดียวกับในสังคมของประเทศอื่นๆ

สิทธิการตายและการกระทำการรณรงค์เป็นแนวคิดที่ก่อตัวขึ้นในสังคมตะวันตกและเป็นที่ยอมรับกันในช่วงประมาณ 10 ปีที่ผ่านมา โดยประเทศเนเธอร์แลนด์และเบลเยียมเป็นกลุ่มแรกที่ทำให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิการตายและการกระทำการรณรงค์ของพลเมืองอย่างเต็มที่ แต่ในขณะเดียวกัน อีกหลายๆ ประเทศในซีกโลกตะวันตก เช่น ฝรั่งเศสและสหรัฐอเมริกา ก็ยังคงอยู่ในช่วงของการพัฒนาการ และในบางประเทศ เช่น อังกฤษและเยอรมนี ก็ยังไม่มีที่ท่าว่าจะมีการยอมรับเรื่องสิทธิการตายและการกระทำการรณรงค์ ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นถึงพัฒนาการเรื่องสิทธิการตายและการกระทำการรณรงค์ของประเทศในแถบตะวันตกที่แตกต่างกันภายใต้คติของความเท่าเทียมกันแบบเดียวกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นอิทธิพลของสภาพสังคมและคตินิฐานของสังคมที่ฝังรากลึกในระบบวิถีคิดของสังคมนั้นๆ คติของความเท่าเทียมกันของบุคคลกันจึงใช้วิธีการรื้อถอนคติของความไม่เท่าเทียมกันของสังคมในการแพร่ขยายแนวคิดเรื่องสิทธิการตายและการกระทำการรณรงค์

ในส่วนของประเทศไทยนั้น การกระทำการรณรงค์ในสังคมไทยได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของสังคมตะวันตก โดยการแพร่ขยายของแนวคิดเข้าท่ามกลางความแตกต่างกันของสังคมคติของความเท่าเทียมกันของบุคคลจึงเป็นเครื่องมือขึ้นสำคัญที่ใช้ในการสร้างกรอบความคิดเรื่องสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลและความเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งในสังคมไทยปัจจุบัน กรอบความคิดนี้ยังไม่ได้รับความสำคัญสูงเท่ากับในสังคมตะวันตก แต่ก็มีการพัฒนาไปไกลกว่าสังคมไทยในอดีตเป็นอย่างมาก โดยสังคมไทยยังคงมองเห็นความปลอดภัยของสังคมสูงกว่าสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล แต่อย่างไรก็ตาม อิทธิพลของการยอมรับเรื่องสิทธิการตายและการกระทำการรณรงค์ได้แผ่ขยายเข้ามาในสังคมพร้อมๆ กับการลดทอนบทบาทของวัฒนธรรมไทย ครอบครัวและชุมชนลง

คติของความเท่าเทียมกันเรื่องสิทธิการตายและการกระทำการรณรงค์ได้ก้าวข้ามผ่านรอยต่อระหว่างความแตกต่างระหว่างสังคมตะวันตกกับสังคมไทยโดยการปะทะกับกระบวนทัศน์แนวพุทธที่เป็นรากฐานสำคัญที่ทรงอิทธิพลในสังคมไทย การปะทะกันของคติที่แตกต่างกันจากทั้ง

สองสังคมจึงเป็นกระบวนการคัดกรองรูปแบบของการกระทำการุณยฆาตขั้นต้น สังคมไทยจึงไม่ตกอยู่ในภาวะสุ่มเสี่ยงที่จะต้องยอมรับการุณยฆาตแบบลงมือกระทำอย่างเป็นทางการ แม้ว่าจะยังคงมีแอบแฝงอยู่อย่างไม่เป็นทางการอยู่บ้างในกระบวนการรักษาโดยแพทย์และการบริการทางสาธารณสุข แต่ก็ยังเป็นกระบวนการที่ไม่ชอบธรรมและไม่เป็นที่ยอมรับอย่างเป็นทางการของสังคมไทย ส่วนแนวคิดการกระทำการุณยฆาตแบบไม่ลงมือกระทำได้ข้ามผ่านรอยต่อระหว่างความแตกต่างของสังคมตะวันตกกับสังคมไทยได้อย่างเป็นทางการ และเข้ามามีอิทธิพลทำให้เกิดความตื่นตัวเรื่องสิทธิการตายและการกระทำการุณยฆาตในสังคมไทย

ประเด็นเรื่องสิทธิการตายในสังคมไทยช่วงแรกเป็นการปะทะกันระหว่างคติความเชื่อพื้นฐานที่ฝังรากหยั่งลึกอยู่ในสังคมไทย 3 ด้าน ได้แก่ คติทางการแพทย์ คติทางสังคม และคติทางจริยธรรม ซึ่งเป็นตัวแทนที่แสดงให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันที่เกิดขึ้นในสังคมไทย กับคติของความเท่าเทียมกันเรื่องสิทธิการตายและการกระทำการุณยฆาตจากสังคมตะวันตก ซึ่งได้ผ่านเข้ามาในสังคมไทยในช่วงที่สังคมไทยกำลังตั้งคำถามกับความไม่เท่าเทียมกันเรื่องวาระสุดท้ายแห่งชีวิต ความไม่ลงรอยกันระหว่างคติจากทั้งสองสังคม ทำให้คติของความเท่าเทียมกันเรื่องสิทธิการตายและการกระทำการุณยฆาตจากสังคมตะวันตกได้ลงมือรื้อถอนคติความเชื่อเรื่องความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องวาระสุดท้ายแห่งชีวิตออกจากสังคมไทย ผ่านทางกลุ่มผู้สนับสนุนกลุ่มแรกๆ ซึ่งเป็นกลุ่มที่เสนอแนวคิดผ่านทางบทความต่างๆ และเป็นจุดเริ่มต้นของการผลักดันให้เกิดกระบวนการทางการเมืองที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งกฎหมายให้การรับรองสิทธิการตายและการกระทำการุณยฆาตของประเทศไทย

การได้มาซึ่งพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ต้องอาศัยการสนับสนุนโดยพลเมืองของรัฐผ่านทางกรรมาธิการภาคพลเมืองหรือบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญปี 2540 จึงเกิดประเด็นคำถามเรื่องประโยชน์ของการสนับสนุนร่างกฎหมายดังกล่าวว่าเป็นการสร้างสรรค์สังคมเสมอไปหรือไม่ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ไม่เป็นการสร้างสรรค์สังคมไทยเสมอไป เนื่องจากคติของความเท่าเทียมกันเรื่องสิทธิการตายและการกระทำการุณยฆาตนั้นเจริญเติบโตและงอกงามมาจากสังคมตะวันตก มันจึงไม่ใช่สิ่งที่ไร้อรรถประโยชน์หรือเลวร้ายต่อสังคมไทยซะทีเดียว แต่การสนับสนุนด้วยความไร้เดียงสาและความไม่รู้ของพลเมืองในสังคมไทยอาจจะสร้างสิ่งที่ย้อนกลับมาทำร้ายสังคมไทยก็ได้ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน คือ อาชญากรรมที่เกิดจากการกระทำการุณยฆาต ไม่ว่าจะเป็นการกระทำการุณยฆาตเพื่อผลประโยชน์เรื่องมรดก การซื้อขายอวัยวะ เป็นต้น

ส่วนคดีเรื่องความเท่าเทียมกันที่สังคมไทยรับมาจากสังคมตะวันตกและได้เรียกร้องถึงผ่านทางเสียงสนับสนุนของพลเมืองที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาตินั้น ได้เกิดประเด็นข้อสงสัยว่าคดีความเท่าเทียมกันนั้นมีอยู่จริงหรือไม่ในเรื่องของการรณรงค์กับสังคมไทย ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจึงพบว่าไม่มีอยู่จริงอย่างที่กล่าวอ้างถึง เป็นแต่เพียงข้ออ้างในการแสวงหาความเท่าเทียมกันในเรื่องสิทธิการตายและการกระทำการรณรงค์จากรัฐ ความเหลื่อมล้ำเรื่องสิทธิการตายและการกระทำการรณรงค์ในสังคมไทยต่างหากที่เป็นปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อนสังคม โดยมีสังคมในอุดมคติที่เท่าเทียมกันเป็นเป้าหมาย

ส่วนปัจจัยที่ทำให้กลุ่มที่สนับสนุนเรื่องคดีความเท่าเทียมกันในเรื่องสิทธิการตายและการกระทำการรณรงค์ในสังคมไทยสามารถผลักดันพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ให้เป็นกฎหมายฉบับแรกที่ทำให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิการตายและการกระทำการรณรงค์เป็นผลสำเร็จ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของพลเมืองและสิทธิการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ ปี 2540 เป็นเครื่องมือ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และมิติทางจริยศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิทธิการตายและการกระทำการรณรงค์

อย่างไรก็ตาม การสนับสนุนหรือคัดค้านคือความแตกต่างกันทางความคิด ไม่ใช่การที่คนส่วนใหญ่ที่สนับสนุนกดขี่คนส่วนน้อยที่มีการคัดค้านกัน ความสมัครใจหรือไม่สมัครใจที่จะใช้สิทธิการตายและการกระทำการรณรงค์ต่างหากที่เป็นความแตกต่างที่จะต้องยอมรับ ดังนั้นกฎหมายจึงเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อควบคุมและป้องกันปัญหาความขัดแย้งระหว่างความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่และจริยศาสตร์ในสังคมไทย และใช้เป็นประเด็นหลักในการตอบโจทย์คำถามที่ว่า “สิ่งใดแสดงถึงความยิ่งใหญ่กว่ากันระหว่างการช่วยเหลือคนให้อยู่รอดและมีชีวิตอยู่ต่อไปกับการช่วยเหลือเขาให้พ้นความทุกข์ทรมานด้วยการทำให้ตาย” โดยกฎหมายน่าจะเป็นหลักประกันของความชอบธรรมของการใช้สิทธิการตายของบุคคลให้เหมาะสมกับการกระทำการรณรงค์ที่จะไม่กระทบกับสิทธิของผู้อื่น สิทธิของสาธารณชน หรือสิทธิของรัฐ